

Collegiantekeningen Letselschade & Beroepsziekten 2011-2012

Hoorcollege 6, 7-12-2011

Gastspreker: Dhr. Elzas van Dirkwager Advocaten en notarissen

Vandaag bespreken we het verzekeringsrecht. Het Nederlandse verzekeringsrecht kent drie mogelijkheden om schade vergoed te krijgen bij letsel. Dit kan via het aansprakelijkheidssysteem (je stelt iemand anders aansprakelijk), een zelf gesloten verzekering of via de sociale verzekeringen. De verzekeringsplicht komt tot uitdrukking in artikel 7:611 BW. Artikel 7:658 BW kan niet gebruikt worden bij verkeersongevallen. De werkgever kan in het verkeer namelijk niets doen aan de zorgplicht op de weg. Bij verkeersongevallen wordt artikel 7:611 BW gebruikt. Deze wordt gebruikt in combinatie met de verzekeringsplicht. De werkgever is aansprakelijk, tenzij hij een voldoende verzekering heeft afgesloten. Dit blijkt nog eens uit het arrest 'Maatzorg' (blz 26 klapper). Dit artikel is ook op fietsers van toepassing. Dit geldt zowel bij eenzijdige als meezijdige ongevallen. Bij voetganger geldt het alleen bij meezijdige ongevallen (dus niet als je wandelt en valt wordt door Hartlief benadrukt).

Artikel 185 wegeverkeerswet (WVW) ziet op de situatie waarbij een auto betrokken is. Het keyword hierbij is dan ook 'betrokkenheid'. De Hoge Raad heeft deze betrokkenheid doorgetrokken naar situaties waarbij een voertuig betrokken is. Elzas noemt een voorbeeld om dit te verduidelijken. In België is een ongeval gebeurd. Het betrof een moeder en dochter die samen in een auto zaten. Er waren overvallers die begonnen te schieten. Een paar kogels zijn in de auto terecht gekomen waar de moeder en dochter inzaten. De dochter is geraakt door kogels en heeft hierbij letsel opgelopen. Om de schade vergoed te krijgen konden zij hun autoverzekeraar aanspreken. Dit om het enkele feit dat er een auto bij het ongeval betrokken was. Voor een uitleg van het begrip betrokkenheid kun je ook kijken naar de uitleg van de WAM.

Sorgdrager heeft in 1991 een wetsontwerp (artikel 7:658a) ingediend ter bescherming van fietsers en voetgangers. Dit artikel diende ertoe een ruimere toerekening voor voetgangers in het verkeer erkennen. Artikel 6:758a BW hoorde hier ook bij.

SVI is de schadeverzekering voor inzittenden. Dit is een goedkope verzekering (weinig premie). De reden dat deze goedkoop is, is omdat er een klein risico bestaat. Meestal kunnen de passagiers hun schade namelijk verhalen op een derde. Dit hoeft niet zo te zijn, bijvoorbeeld als de bestuurder in slaap valt en tegen een boom rijdt. De SVI kan worden gezien als een behoorlijke verzekering die werkgevers moeten afsluiten (7:611 BW). Sorgdrager werd door Korthals van de VVD opgevolgd. Korthals was het echter oneens met het wetsontwerp van Sorgdrager. Hij was van mening dat de Hoge Raad is doorgeschoten met de 50% regel. Maar wat doet de Hoge Raad? We hebben een prachtige Europese ontwikkeling over het verkeer in het kader van de WAM. En ook een afkalvering van het sociale verzekeringsstelsel. Om dat te compenseren sneller wordt aansprakelijkheid sneller aangenomen. Artikel 7:658a BW wordt gewoon via de rechtspraak ingevoerd.

De behoorlijke verzekering wordt in de 'Rooyse Wissel' en 'Postbode' nog eens behandeld. In 'Postbode' is bepaald dat de grens ligt bij het arrest 'Maatzorg'. De behoorlijke verzekering geldt niet voor voetgangers die in het kader van werkzaamheden een eenzijdig ongeval hebben. En biedt dus geen bescherming voor mensen die op een andere manier ongelukken krijgen.

In 'Rooyse Wissel' ging het om een ongeval in een Tbs-instelling. Een patiënt brengt letsel toe bij de sociotherapeut (medewerker). Had de werkgever hier een verzekeringsplicht? Het Hof bepaalt dat artikel 7:658 BW niet gebruikt kan worden voor de aansprakelijkheid, want aan de zorgplicht is voldaan. Maar artikel 7:611 BW is wel van belang: de verzekeringsplicht (zorg voor adequate verzekering). De Hoge Raad zegt dat er in dit geval geen verzekeringsplicht voor de werkgever bestond. Als je hier een verzekeringsplicht zou aannemen dan heb je ook geen artikel 7:658 BW meer nodig. Artikel 7:611 BW moet artikel 7:658 BW niet overbodig maken. Maar hoe gaat het nu verder? Elzas denkt dat iemand naar het Europese hof zal gaan om daar uiteindelijk te stellen dat artikel 7:658 BW niet goed is.

Kijk eens naar NJ 2007, 586: Bij spiegelbeeld dekking, moet je maar zorgen voor een aansluitende dekking. Als dat niet zo is, dan is de tussenpersoon de klos, die kun je dan aansprakelijk stellen, want hij had moeten zorgen dat er geen gat tussen de twee verzekeringen zou zijn.

Schade & sommen.

Hier is een arrest over op bladzijde 239 klapper.

De beperking werkt rechtstreeks en is uitsluitend uitkeerbaar (bijvoorbeeld: u had al een zwakke enkel, dus krijgt u maar 50%). In dit arrest zei Achmea dat er sprake was van een schadeverzekering, terwijl de verweerder juist zei dat er sprake was van een sommenverzekering (en het dus onverschillig is wat de schade is). Het Hof zei dat

het hier een sommenverzekering betreft en geen schadeverzekering. Het bedrag dient dus te worden uitgekeerd, ook al wordt het bedrag niet gerechtvaardigd. De Hoge Raad heeft dit bekrachtigd. Bij een schadeverzekering treedt de verzekeraar in de plaats van de veroorzaker: subrogatie. Het uitgangspunt hierbij is dat de aansprakelijke nooit meer hoeft te betalen dan de werkelijke schade. De sociale zekerheidsrecht heeft ook een regresrecht:

Sommenverzekering kent geen regresrecht.

Subrogatie regres kent ook wel beperkingen. Zo is er artikel 6:197 BW. De historie van dit artikel is dat het regresrecht van alle sociale verzekeringen zou worden afgeschaft. De sociale verzekeringen wilden wél een regresrecht. Artikel 6:197 BW regelt dat regresnemers geen beroep kunnen doen op hun recht in bepaalde gevallen. Dit is dus een beperking van het regresrecht.

Om even te laten zien hoe ontzettend moeilijk dat is laat Elzas een arrest zien dat op bladzijde 245 klapper staat. Er is een huis dat in brand is gestoken door A, hij is verzekerd bij RvS. Het huis is verzekerd bij CAR-polis. Er was een onderaannemer bezig G, die had daar een potje staan met gevaarlijke vloeistof. Die vloeistof is uiteindelijk de lucht in gegaan. De CAR verzekering: Keert de schade uit aan het gebouw. CAR gaat zich verhalen op de aansprakelijke persoon, dus A. A was minderjarig, daarvoor geldt geen opzet. Dus is er dekking op de polis van RVS. RVS betaalt CAR-verzekering. Wat doet RVS, die spreekt G aan. En wat gebeurt er nu in de verhouding RVS en G? G is verzekerd voor aansprakelijkheid bij AVP. Eigenlijk krijg je dan een proces tussen RVS en AVP. G heeft mede de schade veroorzaakt en is mededader. De vraag is: In hoeverre moeten we dan de schade toerekenen? De CAR verzekeraar kan geen gebruik maken van de risicoaansprakelijkheid voor gevaarlijk stoffen, volgt uit artikel 7:962 BW. Die CAR kan eigenlijk alleen A(vp) RVS aanspreken. Kan hij nu wel G aanspreken, ja want is een aansprakelijkheidsverzekeraar, zie artikel 6:197 BW. Artikel 7:962 BW is een verbod van regres op collega's. Binnen een polis kun je niet regres op medeverzekerde. Denk maar aan schade in het gezin. Elzas laat weten dat hierover geen vragen komen op het tentamen.

Voordeelstoerekening.

HR Voordeelstoerekening (bladzijde 250 klapper). Wanneer is er sprake van voordeelstoerekening? Voordeel kan worden afgetrokken voor zover dit redelijk is. Dit brengt dus een grote vrijheid voor de rechter mee. Maar je moet een aantal aspecten in de gaten blijven houden. Bijvoorbeeld, je hebt een arbeidsongeschiktheidsverzekering en je hebt daarvoor een uitkering die veel hoger is dan je eigenlijke schade, daarnaast heb je smartengeld. Dit mag je niet compenseren. Het moet binnen dezelfde schade blijven. Bij schadeverzekeringen wordt het wel verrekend, bij een sommenverzekering niet tenzij de premie wordt betaald door de werkgever, dit mag je dan wel verrekenen tenzij de dader een aansprakelijkheidsverzekering heeft. Bij risico eerder dan bij schuld.)

De Hoge Raad voert met artikel 6:100 BW een toets in:

Er moet sprake zijn van dezelfde schade (smartengeld mag niet met arbeidsongeschiktheidsuitkering verrekend worden). Bij een schadeverzekering moet met het regres verrekend worden, anders betaalt de veroorzaker twee keer. Bij een sommenverzekering kan het niet, tenzij de dader een aansprakelijkheidsverzekering heeft. Op de sheet staan nog een aantal eisen, die Elzas niet uitvoerig behandelt: premie door dader, tenzij W.A., risico eerder dan schuld.